

ISSN 2311–9306

ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ЖУРНАЛ

ECONOMICS STUDIES

Львів
2018

ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

Науково-практичний економічний журнал

2 (20) травень 2018

Засновники журналу:

Львівська економічна фундація

Про журнал:

Економічні студії
(Economics studies)

Періодичність виходу:

шість разів на рік.

Мова видання:

українська

ISSN: 2311–9306

Свідоцтво про реєстрацію ЗМІ:

КВ № 20515–10315
від 20 грудня 2013 р.

Адреса для листування:

Науково-практичний журнал

«Економічні студії»

а/с 341, м. Львів, 79000

www.lef.lviv.ua

info@lef.lviv.ua

Тел: +38 (063) 204 34 31

Науково-практичний журнал «Економічні студії» присвячений актуальним проблемам розвитку сучасної економіки та пропонує своїм читачам розмаїття високоякісної інформації в галузі економічної науки.

Видання має тематичну спрямованість в межах таких наукових спеціальностей, як світове господарство і міжнародні економічні відносини; економіка та управління національним господарством; економіка та управління підприємствами; розвиток продуктивних сил та регіональна економіка; економіка природокористування; гроші, фінанси і кредит; демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика та інші галузі економічної науки.

Цільова аудиторія журналу: вчені, викладачі, докторанти, аспіранти, студенти, економісти, бухгалтери, державні службовці та всі, кого цікавить економічна тематика.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назви підприємств, організацій, установ та за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб несуть автори статей. Висловлені у цих статтях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань. Передруки і переклади дозволяються лише за згодою автора та редакції журналу. Автори зберігають за собою всі авторські права і одночасно надають журналу право першої публікації, що дозволяє поширювати даний матеріал із зазначенням авторства та первинної публікації в даному журналі.

Редактор, коректор – Ю.С. Павленко

Комп'ютерна верстка – С.Ю. Калабухова

Віддруковано:

Видавничий дім «Гельветика»

Україна, м. Херсон, вул. Паровозна 46-а

E-mail: mailbox@helvetica.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 4392 від 20.08.2012 р.

Підписано до друку 31.05.2018.

Формат 70x100 1/16. Папір офсетний.

Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Обл.-вид. арк. 21,03. Ум.-друк. арк. 24,41.

Наклад 100 прим.

Замовлення № 3605/18.

ЗМІСТ

ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ Батракова Т.І., Ахмедзянова А.Е.....	9
СУЧАСНИЙ СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ Багрій К.Л.....	13
ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ Бакшина К.А.....	17
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ УКРАЇНИ – НОВІ МОЖЛИВОСТІ ЧИ ПОТЕНЦІЙНІ ЗАГРОЗИ Бобир Н.В.....	21
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ Богінська Л.О.....	25
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ ФАКТОРИНГОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ Хома І.Б., Возняк Т.С.....	28
КОНТРОЛІНГ ЯК МЕТОД УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ Гайдар С.І., Батракова Т.І.....	33
УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ І ПАСИВАМИ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ Григоренко Д.С.....	37
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БАНКІВ В УКРАЇНІ Реверчук С.К., Григоров М.О.....	41
ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ Доброва Я.Р., Карпа О.А., Заволока Л.О.....	46
ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ У БАНКАХ Урусова З.П., Дорофєєва А.Б., Мосіяш І.В.....	51
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ PRIVATE BANKING В УКРАЇНІ Дячок Д.С.....	55
ОЦІНКА ОБСЯГІВ КРЕДИТУВАННЯ БАНКАМИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ Єргієва Ю.О.....	59
КЛАСИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ Сосенкова К.Р., Стасюк А.В., Заволока Л.О.....	63
ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ Зубачова В.І.....	67
РОЗВИТОК ТА МАЙБУТНЄ КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ Батракова Т.І., Зублевська Я.Ю.....	72
МЕХАНІЗМ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКА НА РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ Калашник М.В., Калмиков Д.В., Заволока Л.О.....	76
НАЦІОНАЛЬНІ КРИПТОВАЛЮТИ: ПЕРСПЕКТИВИ АБО РИЗИК ДЛЯ РИНКУ КРИПТОВАЛЮТ Батракова Т.І., Кулакова К.В.....	81
СТАН, ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОЛОЧНИХ КООПЕРАТИВІВ УКРАЇНИ Кутах К.М.....	84
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ КОНКУРЕНТНЫХ ПРЕИМУЩЕСТВ СУДОХОДНЫХ КОМПАНИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ Лаврущенко Ю.А.....	88

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРИНЦИПИ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ Батракова Т.І., Линовецька В.Ю.....	94
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНО-ОРЕНДНИХ ВІДНОСИН АГРОПІДПРИЄМСТВ Литвиненко Н.А., Богач Л.В.....	97
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ Заволока Л.О., Лінник А.О., Колесник Д.С.....	101
АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ Батракова Т.І., Марунчак А.О.....	105
ПРОБЛЕМАТИЧНІ ПИТАННЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Москальов А.А., Мотольська К.В.....	109
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕЙТИНГОВИХ АГЕНТСТВ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ Мураль Г.М.....	113
ТЕОРЕТИКО-ІГРОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЗАДАЧІ СТРАХУВАННЯ АВІАЦІЙНИХ РИЗИКІВ Олешко Т.І., Гребенюк С.В.....	117
СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ПОСЛУГ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ Омельницька В.О.....	121
АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ Михайленко О.В., Ополонець І.П.....	126
РОЗВИТОК КРИПТОВАЛЮТНОЇ ЕКОНОМІКИ Батракова Т.І., Осадчий В.О.....	131
РОЗВИТОК ІНТЕРНЕТ-ПОСЛУГ НА БАНКІВСЬКОМУ РИНКУ Остапенко К.О.....	135
МОДЕЛІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В СУЧАСНІЙ СВІТОГОСПОДАРСЬКІЙ СИСТЕМІ Пісковець Л.А., Саричев В.І.....	138
АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ІТ-РИНКУ УКРАЇНИ Пісоцька А.І., Батракова Т.І.....	143
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА УКРАЇНИ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ Пономарьов С.В.....	148
АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА Роєва О.С.....	153
ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ В СФЕРІ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ Руснак О.О.....	158
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ Соболева О.П.....	163
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ Совик М.І.....	167
ІННОВАЦІЙНА СПРИЙНЯТЛИВІСТЬ ЕКОНОМІКИ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ Спаський І.Д.....	171
БІТКОІН ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ Батракова Т.І., Суконнова А.А.....	176
МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА: СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ Ткаченко І.П.....	180

КРИПТОВАЛЮТА В СВІТІ: СТАН, РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ Батракова Т.І., Турубарова Я.О.....	184
СИНЕРГЕТИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВІДНОСИН ЗАЙНЯТОСТІ НА РИНКУ ПРАЦІ Хитра О.В., Гуменюк Я.С., Чаплій А.В.....	188
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ Яковенко К.А., Панькевич В.М.....	196
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОГО СТРАХУВАННЯ НА РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ Кацяруба Я.С., Ярош В.І., Громова А.Є.....	200
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ У ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ Ясько К.В., Арехова М.М., Заволока Л.О.....	204

CONTENTS

ELECTRONIC MONEY: PROBLEMS AND PROSPECTS Batrkova T.I., Akhmedzyanova A.E.	9
CURRENT INSURANCE MARKET OF UKRAINE: ANALYSIS OF THE STATE AND PROSPECTS Bagrii K.L.	13
DIGITAL ECONOMY AND ITS IMPACT ON DEVELOPMENT OF THE NATIONAL AND INTERNATIONAL ECONOMY Bakshina K.A.	17
GLOBALIZATION FOR UKRAINE IS NEW POSSIBILITIES OR POTENTIAL THREATS Bobyry N.V.	21
STATUS AND PROSPECTS FOR DEVELOPMENT OF BUILDING INDUSTRY OF UKRAINE Boginska L.O.	25
COMPARATIVE CHARACTERISTICS AND FEATURES OF MARKET DEVELOPMENT OF FACTORING SERVICES IN UKRAINE AND POLAND Khoma I.B., Vozniak T.S.	28
CONTROLLING AS METHOD OF MANAGING CASH FLOWS ENTERPRISES Haidar S.I., Batrkova T.I.	33
ASSET AND LIABILITY MANAGMENT – INSTRUMENT OF BANK’S FINANCIAL STABILITY Hryhorenko D.S.	37
PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF PROPERTY CAPITAL OF BANKS IN UKRAINE Reverchyk S.K., Grygoryk M.O.	41
EVALUATION OF THE CURRENT STATE AND THE PROSPECTS OF UKRAINE’S INSURANCE MARKET FUNCTIONING Dobrova Y.R., Karpa O.A., Zavaloka L.O.	46
INVESTIGATION OF THE FEATURES OF ACCOUNTING AND ACCOUNTING OF INCOME AND EXPENSES IN BANKS Urusova Z.P., Dorofeeva A.B., Mosiyash I.V.	51
CURRENT STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT FOR PRIVATE BANKING IN UKRAINE Diachok D.S.	55
EVALUATION OF THE CREDITING OF BANKS OF SMALL AND SERIOUS BUSINESSES Yergiiieva Y.O.	59
CLASSIFICATION OF FINANCIAL RISKS OF INSURANCE ORGANIZATIONS Sosenkova K.R., Stasiuk A.V., Zavaloka L.O.	63
INVESTMENT ACTIVITIES OF ENTREPRENEURSHIP SUBJECTS Batrkova T.I., Zubachova V.I.	67
THE DEVELOPMENT AND FUTURE OF CRYPTOCURRENCY IN UKRAINE Batrkova T.I., Zublevska Y.Yu.	72
MECHANISM OF IMPROVING FINANCIAL ACTIVITIES OF INSURANCE IN THE INSURANCE SERVICES MARKET Kalashnik N.V., Kalmykov D.V., Zavaloka L.O.	76
NATIONAL CRYPTANALYTIC: PROSPECTS OR THE HAZARD TO THE CRYPTOCURRENCY MARKET Batrkova T.I., Kulakova K.V.	81
STATUS, FEATURES AND PROSPECTS OF DAIRY COOPERATIVES DEVELOPMENT IN UKRAINE Kutakh K.M.	84

THEORETICAL BASES OF FORMATION OF COMPETITIVE ADVANTAGES OF SHIPPING COMPANIES IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION Lavrushchenko Y.A.	88
FEATURES AND PRINCIPLES OF DIGITAL ECONOMY IN UKRAINE Batrakova T.I., Linovetska V.Yu.	94
ORGANIZATIONAL-ECONOMIC PRINCIPLES OF FORMATION OF LAND-LEASE RELATIONS OF AGRIBUSINESSES Lytvynenko N.A., Bohach L.V.	97
PROBLEMS AND PROSPECTS FOR IMPLEMENTATION OF MEDICAL INSURANCE IN UKRAINE Zavoloka L.O., Linnyk A.O., Kolesnik D.S.	101
ANALYSIS OF DEVELOPMENT OF THE TOURIST SPHERE OF ZAPORIZHYE REGION Batrakova T.I., Marunchak A.A.	105
PROBLEMATIC ISSUES OF BANK LENDING IN MODERN CONDITIONS Moskalyov A.A., Motolska K.V.	109
MODERN TRENDS OF THE RATING AGENCY ACTIVITY IN THE UKRAINE'S BANKING SYSTEM Mural G.M.	113
GAME-THEORETIC MODELING CHALLENGES IN THE AVIATION RISKS INSURANCE Oleshko T.I., Hrebenuk S.V.	117
MODERN CONDITION MARKET OF GASTRONOMIC MARKET SERVICES OF UKRAINE Omelnyska V.O.	121
ANALYSIS OF FINANCIAL STABILITY ENTERPRISES OF THE DAIRY INDUSTRY Mikhaylenko O.V., Opolonets I.P.	126
DEVELOPMENT OF CRYPTUAL-CURRENT ECONOMY Batrakova T.I., Osadchiy V.O.	131
DEVELOPMENT OF INTERNET SERVICES IN THE BANKING MARKET Ostapenko K.A.	135
MODELS OF DEVELOPMENT OF NATIONAL ECONOMICS IN THE MODERN PEACEKEEPING SYSTEM Piskovets L.A., Sarichev V.I.	138
ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF THE IT MARKET OF UKRAINE Pisotska A.I., Batrakova T.I.	143
ELECTRICITY ENGINEERING OF UKRAINE: WAYS OF DEVELOPMENT Ponomarev S.V.	148
AUDIT OF PRODUCTION RESERVES OF THE ENTERPRISE Roieva O.S.	153
IMPLEMENTATION OF INTERNATIONAL EXPERIENCE IN LENDING TO SMALL AND MEDIUM BUSINESSES Rusnak O.O.	158
THE PROBLEMS OF THE MODERN INSTITUTIONAL STRUCTURE OF THE UKRAINIAN BANKING SYSTEM Soboleva O.P.	163
PERSPECTIVES FOR DEVELOPMENT OF ENVIRONMENTAL TAXATION IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF EURO INTEGRATION Sovyk M.I.	167
INNOVATIVE SENSITIVITY OF ECONOMICS IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT Spasskiy I.D.	171

BITKOIN AS A COMPOSITION OF THE FINANCIAL SYSTEM Batrkova T.I., Sukonnova A.A.	176
MODERNISATION OF SYSTEM OF FINANCIAL MANAGEMENT OF ENTERPRISE: STRATEGIC DIRECTIONS Tkachenko I.P.	180
CURRENCY IN THE WORLD: STATE, REGULATION AND PERSPECTIVES Batrkova T.I., Turubarova Ya.O.	184
SYNERGETIC INTERPRETATION OF THE TRANSFORMATION OF EMPLOYMENT RELATIONSHIP IN THE LABOUR MARKET Khytra O.V., Humeniuk Ya.S., Chaplii A.V.	188
BENEFITS AND LACK OF LIBERALIZATION OF CURRENCY ADJUSTMENT IN UKRAINE Yakovenko K.A., Pankevich V.M.	196
TRENDS OF DEVELOPMENT OF PERSONAL INSURANCE IN THE MARKET OF INSURANCE SERVICES OF UKRAINE Katsyuruba Ya.S., Yarosh V.I., Gromova A.E.	200
FEATURES OF THE FUNCTIONING OF THE MEDICAL INSURANCE SYSTEM IN THE LEADING COUNTRIES OF THE WORLD Yas'ko K.V., Arekhova M.M., Zavoloka L.A.	204

АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Росва О.С.

асистент кафедри облік та аудиту

*Донецького національного університету економіки та торгівлі
імені Михайла-Туган Барановського (м. Кривий Ріг)*

У статті досліджуються теоретичні основи проведення аудиторської перевірки операцій з наявності та руху виробничих запасів підприємства. Аудиторська перевірка здійснюється на підставі законодавчих та нормативні документи, дотримання яких дозволяє уникнути суттєвих помилок, що впливають на достовірність облікових даних і бухгалтерської (фінансової) звітності. Аудиторська перевірка складається з декількох етапів і на кожному з них виконуються специфічні процедури з отримання аудиторських доказів та визначаються ризики. За результатами отриманих доказів складаються робочі документи аудитора та формується думка й висновки аудитора щодо достовірності й правильності відображення операцій з виробничими запасами.

Ключові слова: аудиторський ризик, ризик невиявлення, ризик суттєвого викривлення, виробничі запаси, організація аудиту, етапи аудиту, процедури аудиту, робочі документи аудитора.

Постановка проблеми. Виробничі запаси – один з найважливіших елементів виробничого циклу будь-якої організації. Вони являють собою предмети праці, які використовуються для виготовлення продукції, виконання робіт і надання послуг. Їх особливість полягає в тому, що, беручи участь в процесі виробництва, виробничі запаси повністю споживаються в кожному його циклі і повністю переносять свою вартість на знову створену продукцію (роботи, послуги). В комплексі заходів по створенню системи бухгалтерського обліку велике значення має формування повної і достовірної облікової інформації про наявність, рух і використання виробничих запасів на кожному підприємстві, а також чітка організація внутрішнього контролю за їх збереженням. Тому, аудит наявності та руху виробничих запасів підприємства, проводиться для перевірки достовірності даних бухгалтерського обліку, методики обліку виробничих запасів чинному законодавству України та правильності відображення запасів у фінансовій звітності підприємства з метою уникнення помилок у майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методику проведення аудиторської перевірки на підприємствах досліджували багато науковців. Питання організації аудиту висвітлюють у своїх працях Г. Сиротюк та К. Сиротюк [4], процедури аудиторської перевірки висвітлено у науковому дослідженні О.А. Скорби [5], дослідженням типових порушень, що можуть бути здійснені підприємством займалась К.О. Утенкова [6], в свою чергу В.Ю. Фабіанська розглядала етапи проведення аудиту [7]. Але організація та методика аудиту містить багато спірних питань, які потребують подальшого дослідження.

Постановка завдання. Метою дослідження є деталізація процесу організації аудиторської перевірки виробничих запасів підприємства, теоретичні аспекти проведення аудиторської перевірки операцій з виробничими запасами та практичне застосування процедур аудиту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Матеріально-виробничим запасам притаманний середній рівень ліквідності серед статей оборотних активів. Процес перетворення цієї статті в кошти вимагає часу не тільки для того, щоб знайти покупця, але і для того, щоб отримати з нього згодом оплату за продукцію. Тому, аудит виробничих запасів – один з найбільш складних ділянок облікової роботи та один з трудомістких етапів перевірки фінансової звітності.

Аудитори при проведенні аудиторської перевірки повинні дотримуватися чинного законодавства, тому, згрупуємо всі нормативно законодавчі документи, що використовують аудитори при проведенні аудиту операцій з виробничими запасами підприємства.

Загальноприйнятим визначенням аудиту є наступне: «Аудит – це перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів» [1].

Аудиторська перевірка правильності відображення операцій з виробничими запасами здійснюється з метою висловлення думки незалежного аудитора, щодо правильності їх обліку і достовірності відображення інформації у (бухгалтерської) фінансової звітності підприємства чи організації.

Сиротюк Г. вважає, що мета аудиту виробничих запасів – висловлення аудитором думки про те, чи відповідає фінансова інформація щодо руху і залишків запасів у всіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок її підготовки і надання користувачам [4, с. 92].

Аудит операцій з виробничими запасами, як і інших господарських засобів підприємства складається з декількох стадій.

На початковій стадії проведення аудиту аудитор необхідно виконати наступні контрольні процедури:

– ознайомитися з обліковою політикою підприємства, порядком проведення інвентаризації, документацією по інвентаризації, що проводилась раніше (порівняльні відомості, пояснювальні записки матеріально відповідальних осіб), номенклатурою та обсягами виробничих запасів;

– проаналізувати систему обліку товарно-матеріальних цінностей, систему внутрішнього контролю економічного суб'єкта і виявити її слабкі і сильні сторони [7].

Система внутрішнього контролю може вважатися ефективною, якщо вона своєчасно попереджає

про виникнення недостовірної інформації, а також виявляє недостовірну інформацію. Також слід враховувати, що аудитор не може отримати абсолютну впевненість внаслідок дії таких чинників, як:

– використання тестування;
– обмеження, властиві будь-якій систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю;
– більшість аудиторських доказів є радше переконливими, ніж остаточними.

Починаючи перевірку аудитор необхідно скласти і документально оформити загальний план аудиту, описавши в ньому передбачувані обсяг і порядок проведення аудиторської перевірки. Загальний план аудиту повинен бути достатньо докладним для того, щоб слу-

Таблиця 1

Нормативні документи, що використовуються при аудиті виробничих запасів

Назва нормативного документу	Номер документа, дата прийняття	Ким прийнято
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	№ 996-XIV, від 16.07.1999 зі змінами та доповненнями	Верховна Рада України
Закон України «Про аудиторську діяльність»	№ 3125-XII, від 22.04.1993 р., зі змінами та доповненнями	Верховна Рада України
Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг		Аудиторська палата України
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	№ 73, від 07.02.2013 зі змінами та доповненнями	Міністерство фінансів України
Податковий кодекс України	№ 2755-VI, від 02.12.2010 р. зі змінами та доповненнями	Верховна Рада України
Положення стандарти бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»	№ 137, від 28.05.1999 зі змінами та доповненнями	Міністерство фінансів України
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»	№ 246, від 20.11.99 р. зі змінами і доповненнями.	Міністерство фінансів України
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»	№ 318, від 31.12.1999 р. зі змінами і доповненнями.	Міністерство фінансів України
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	№ 1591, від 09.12.2011 р. зі змінами і доповненнями	Міністерство фінансів України
Положення «Про порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей»	затверджене Постановою КМУ № 116 від 22.01.96 р.	Кабінет міністрів України
Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку	№ 88, від 24.05.1995 зі змінами і доповненнями.	Міністерство фінансів України

Джерело: складено автором

Таблиця 2

Види та сутність ризиків аудиту

Вид ризику	Назва ризику англійською мовою	Сутність ризику
Аудиторський ризик	Audit risk	Ризик того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку в разі, якщо фінансова звітність суттєво викривлена. Аудиторський ризик є функцією ризиків суттєвого викривлення та ризику невиявлення.
Ризик суттєвого викривлення	Risk of material misstatement	Це ризик того, що фінансова звітність, яка ще не перевірялася аудитором в процесі аудиту, містить суттєві викривлення.
Ризик невиявлення	Detection risk	Це ризик того, що процедури, виконані аудитором для зменшення аудиторського ризику до прийнято низького рівня, не дадуть можливості виявити викривлення, що існує та може бути суттєвим окремо або в сукупності з іншими викривленнями

Джерело: складено автором на основі [1]

жити керівництвом при розробці програми аудиту. Разом з тим форма і зміст загального плану аудиту можуть змінюватися в залежності від масштабів і специфіки діяльності підприємства, складності перевірки і конкретних методик, застосовуваних аудитором. За допомогою проведення аналітичних процедур аудиторська організація повинна виявити області, значущі для аудиту.

При підготовці загального плану і програми аудиту аудиторської організації слід встановити прийнятні для неї рівень суттєвості і аудиторський ризик, що дозволяють вважати бухгалтерську звітність достовірною. У таблиці 2 наведено види загальноприйнятих ризиків.

$$AP = PCV \times PH \quad (1)$$

де, AP – аудиторський ризик;

PCV – ризик суттєвого викривлення;

PH – ризик невиявлення.

Ризик невиявлення – це функція ефективності аудиторської процедури та її застосування аудито-

ром. Ризик невиявлення пов'язаний з характером, часом та обсягом процедур аудиторів, які визначає аудитор для зменшення аудиторського ризику до прийнято низького рівня. Але ризик невиявлення неможливо зменшити до нуля, оскільки аудитор:

- не перевіряє, як правило, весь клас операцій, всі залишки на рахунках або розкриття всієї інформації;
- може обрати невідповідну аудиторську процедуру;

- неправильно застосувати відповідну аудиторську процедуру;

- неправильно тлумачити результати аудиторської перевірки.

В свою чергу, ризик суттєвого викривлення (PCV) визначається за наступною формулою:

$$PCV = BP * PK \quad (2)$$

Аудитор розглядає ризик суттєвого викривлення на двох рівнях: загальному рівні фінансової звітності; за класами операцій, залишками на рахунках,

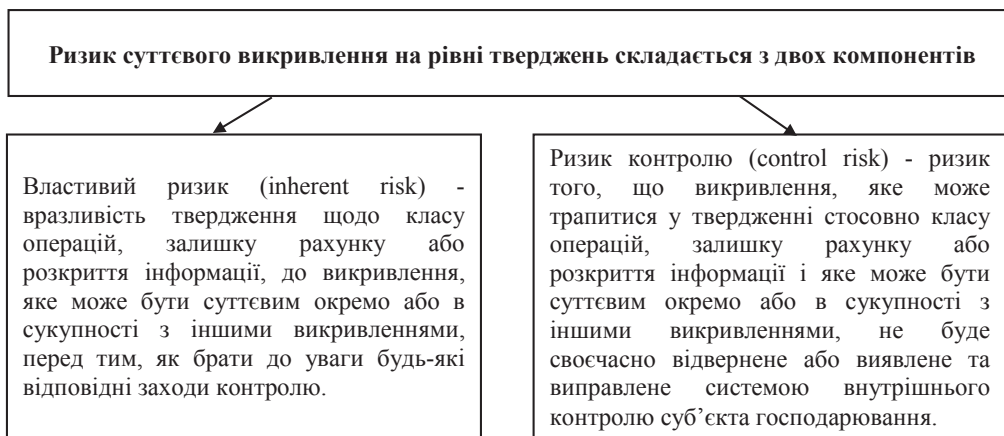

Рис. 1. Складові ризику суттєвого викривлення

Джерело: складено автором на основі [1]

Таблиця 3

Контрольні процедури, що використовують для отримання аудиторських доказів

Назва аудиторської процедури	Стислий зміст аудиторської процедури
Перевірка	Означає вивчення записів або документів, внутрішніх або зовнішніх, у паперовій, електронній або іншій формі, або фізичний огляд активу
Спостереження	Являє собою погляд на процес, що виконується іншими особами (персоналом) за процесом проведення інвентаризації в ході аудиторської перевірки, і дозволяє аудитору інспектувати майно і фінансові зобов'язання, спостерігати за дотриманням встановленого управлінського персоналу порядку проведення інвентаризації, а також отримати докази надійності процедур керівництва
Зовнішнє підтвердження	Зовнішнє підтвердження являє собою аудиторські докази, отримані аудитором у вигляді письмової відповіді третьої сторони у паперовій, електронній або іншій формі
Повторне обчислення	Являє собою перевірку математичної правильності документів чи записів
Повторне виконання	Являє собою незалежне виконання аудитором процедур або заходів внутрішнього контролю, які вже виконувались як частина заходів внутрішнього контролю суб'єкта господарювання
Аналітичні процедури	Являють собою оцінку фінансової інформації через аналіз правдоподібного взаємозв'язку між фінансовими та нефінансовими даними.
Запит	Являє собою пошук фінансової та не фінансової інформації від обізнаних осіб як у самого суб'єкта господарювання, так і за його межами

Складено автором на основі [3]

розкриттям інформації та пов'язаними з нею твердженнями.

Ризик суттєвого викривлення на загальному рівні фінансової звітності означає ризик суттєвого викривлення, що стосується всієї фінансової звітності, взятої в цілому, та потенційно може впливати на багато тверджень.

При оцінці ризику суттєвого викривлення на загальному рівні фінансової звітності аудитор розглядає: знання, навички та здатності персоналу, якому доручені обов'язки; можливості існування подій або умов, що можуть викликати значний сумнів щодо здатності суб'єкта господарювання продовжувати свою діяльність безперервно [3].

Таким чином, спочатку аудитор проводить ознайомлення з бізнесом клієнта, оцінює вплив на діяльність підприємства зовнішніх та внутрішніх факторів його діяльності з метою оцінки властивого ризику. Потім аудитором досліджується СВК та здійснюється її оцінка. На основі отриманих даних встановлюється величина ризику контролю. Від величини ВР та РК залежить ризик не виявлення, на який може впливати аудитор шляхом планування відповідної кількості аудиторських процедур.

Відповідно, наступним кроком аудитора є складання плану проведення аудиту, в якому зазначається перелік етапів аудиту, склад аудиторських процедур за кожним етапом, виконавець процедур та період перевірки.

Розглянемо докладніше аудиторські процедури, які використовуються для отримання доказів, на яких ґрунтуватиметься думка аудитора, а отже й обґрунтовані висновки.

Отже, об'єктами зовнішніх підтверджень є:

- залишки на банківських рахунках та інша інформація від банкірів;
- залишки на рахунках дебіторської заборгованості;
- запаси, що зберігаються третіми сторонами;
- документи, що зберігаються третіми сторонами (юристами);
- позики, надані позикодавцями;
- залишки на рахунках та умови кредиторської заборгованості [3].

При перевірці математичної правильності документів, аудитору необхідно: по-перше, провести контрольні виміри (зважування, перерахунок) з метою перевірки надійності засобів контролю і відповідності фактичної наявності з даними обліку; по-друге провести контрольні розрахунки створюваних резервів, вказаних на рахунках обліку та у первинних документах.

Стосовно запиту, то він може бути: офіційним письмовим або неофіційним усним.

Для отримання інформації щодо здійснених операцій з виробничими запасами аудитором використовуються первинні документи з обліку запасів, аналітичні регістри обліку запасів, регістри синтетичного обліку запасів та безпосередньо фінансова звітність підприємства, які зазначені на рисунку 2.

У робочих документах аудитора наводиться інформація про здійснені помилки на кожному етапі

руху виробничих запасів. При перевірці операцій з вибуття запасів, аудитором може бути виявлено:

- нераціональне витрачання матеріалів на виробництво;
- порушення норм і лімітів відпуску;
- порушення порядку проведення інвентаризації;
- нестача, надлишок, присвоєння ТМЦ;
- помилки і підробки в документах;
- підміна нових матеріалів старими;
- помилки у визначенні сум уцінок, дооцінок запасів та їх відображення в обліку;
- незадовільне ведення бухгалтерського обліку [6].

Рис. 2. Джерела інформації для аудиту виробничих запасів

Складено автором на основі [2, с. 91]

Стосовно перевірки обліку процесу надходження запасів на підприємство може бути завищено собівартості придбаних матеріалів, порушено правила приймання вантажів, неповне оприбуткування запасів, необґрунтовані претензії до постачальників. Щодо зберігання виробничих запасів, аудитором може бути виявлена незадовільна організація складського господарства.

Після аналізу виявлених помилок, як вважає О.А. Скорба, повинні досліджуватись причини, які зумовили виникнення негативних явищ, розмір невиробничих витрат, установлюються особи, винні в заподіянні збитків; нестача цінностей та збитки, виявлені при інвентаризації, їх обґрунтованість і відповідальні особи [5].

Висновки з проведеного дослідження. Проведення аудиторської перевірки виробничих запасів трудомісткий та тривалий процес аудиту, який потребує максимальної зосередженості аудитора. Отже, організація і методика аудиту виробничих запасів є важливою складовою перевірки на підпри-

емстві. Аудит запасів призначений для того, щоб здійснювати контроль за дотриманням чинного законодавства щодо операцій з виробничими запасами, встановити правильність організації складського зберігання запасів, відповідність методів оцінки вибуття запасів у обліковій політиці даним бухгалтерського обліку та звітності.

Для запобігання помилок, що відображаються у робочих документах аудитора, виявлених під час перевірки, аудитором можуть бути надані рекомендації, щодо вирішення виявлених порушень, які дозволять уникнути повторення помилок у майбутньому.

На нашу думку, стосовно організації обліку виробничих запасів аудитором може бути запропоновано наступне:

1) для контролю витрачання сировини та матеріалів на виробництво, лімітів та норм витрачання: бухгалтеру-матеріалісту необхідно перевіряти від-

повідність кількості запасів, що зазначені у вимозі на відпуск (списання) ф. М-4 з даними розрахунку калькуляції того виду продукції робіт, послуг які плануються випускати.

2) для запобігання завищенню вартості придбаних виробничих запасів у постачальників, необхідно контролювати відповідність даних за договорами постачання, рахунків-фактур, товарно-транспортних накладних постачальників даним бухгалтерського обліку звітності підприємства.

Також, слід зауважити, що враховуючи специфіку діяльності кожного окремого підприємства, правильна та раціональна організація обліку виробничих запасів на кожному етапі (надходження, зберігання, витрачання), може бути досягнута шляхом деталізації способів, методів, прийомів бухгалтерського обліку, що відповідає потребам саме даного підприємства у обліковій політиці підприємства.

Література:

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» № 3125-ХІІ 22.04.1993 р., зі змінами та доповненнями. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
2. Бублик О. М. Проблеми управління виробничими запасами на підприємствах та шляхи їх вирішення / О. М. Бублик // Управління розвитком – 2014 – № 2 – С. 90-92.
3. Міжнародні стандарти аудиту. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/msa>.
4. Сиротюк Г. Методичні особливості аудиту виробничих запасів / Г. Сиротюк, К. Сиротюк // Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія: Економіка АПК. – 2015. – № 22 (1). – С. 92-97.
5. Скорба О. А. Організація проведення аудиту виробничих запасів / О. А. Скорба // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/9_NND_2014/Economics/7_164138.doc.htm.
6. Утенкова К. О. Аудит: Навчальний посібник. – К.: Алерта, 2011. – 408 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/5334-metodika-audit-virobnichih-zapasv.html>.
7. Фабіянська В. Ю. Аудит виробничих запасів: організаційні та методичні аспекти / В. Ю. Фабіянська, О. Г. Пацар // Ефективна економіка. – 2017. – № 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5546>.

АУДИТ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ЗАПАСОВ ПРЕДПРИЯТИЯ

Роева О.С.

ассистент кафедры учета и аудита

Донецкого национального университета экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского (г. Кривой Рог)

В статье исследуются теоретические основы проведения аудиторской проверки наличия и движения производственных запасов предприятия. Аудиторская проверка осуществляется на основании законодательных и нормативных документов, соблюдение которых позволяет избежать существенных ошибок, влияющих на достоверность учетных данных и бухгалтерской (финансовой) отчетности. Аудиторская проверка состоит из нескольких этапов и на каждом из них выполняются специфические процедуры получения аудиторских доказательств и определяются риски. По результатам полученных доказательств составляются рабочие документы аудитора и формируются мнение и выводы аудитора о достоверности и правильности отражения операций с производственными запасами.

Ключевые слова: аудиторский риск, риск выявления, риск существенного искажения, производственные запасы, организация аудита, этапы аудита, процедуры аудита, рабочие документы аудитора.

AUDIT OF PRODUCTION RESERVES OF THE ENTERPRISE

Roieva O.S.

*Assistant Lecturer of the Department Accounting and Audit
Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky (Krivoy Rog)*

In the article the theoretical bases of carrying out of an audit of operations on presence and movement of the industrial stocks of the enterprise are investigated. Audit verification is carried out on the basis of legislative and regulatory documents, observance of which avoids significant errors affecting the authenticity of accounting data and accounting (financial) reporting. An audit test consists of several stages and each of them performs specific procedures for obtaining audit evidence and identifies risks. Based on the results of the evidence obtained, the working papers of the auditor are drawn up and the opinion and conclusions of the auditor concerning the reliability and correctness of the display of operations with inventories are formed.

Keywords: audit risk, non-disclosure risk, material misstatement risk, inventory, audit organization, audit stages, audit procedures, auditor's working documents.

УДК 334.012.64:336.2

ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ В СФЕРІ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Руснак О.О.

*студент кредитно-економічного факультету
Одеського національного економічного університету*

У статі обґрунтована необхідність впровадження міжнародного досвіду в сфері кредитування та розвитку малого та середнього бізнесу. Проаналізовано дані щодо процентних ставок та політики розвитку малого та середнього бізнесу. Досліджено проблеми України в цій сфері та запропоновано деякі заходи щодо поліпшення ситуації. Автором визначені особливості міжнародного досвіду кредитування малого бізнесу, що потенційно можуть впровадити українські банки у найближчому майбутньому.

Ключові слова: кредит, банк, банківське кредитування, малий та середній бізнес, процентна ставка.

Постановка проблеми. Рівень розвитку малого бізнесу в Україні значно нижче, ніж в інших країнах світу. Але тим не менш у нас є неабиякий потенціал, який використовується не на 100 відсотків. Однією з важливих аспектів існування малого бізнесу є можливість отримати кошти на свій розвиток у банківських установах. Банківське кредитування суб'єктів малого бізнесу сприяє налагодженню ефективного функціонування цих підприємств та перш за все допомагає розширити виробництво. Звісно, щоби покращити сучасний рівень банківського кредитування малого бізнесу потрібно дослідити міжнародний досвід у цій сфері.

Одним з факторів успішного зростання економічного життя за кордоном є налагоджена співпраця банків з суб'єктами малого бізнесу. Зарубіжні банки йдуть на зустріч своїм клієнтам та створюють максимально комфортні умови для проведення самого процесу кредитування. Можуть надавати кредити на заснування свого майбутнього бізнесу (проектне фінансування) та багато іншого, що в сучасному українському банку у новизну.

Аналіз досліджень та публікацій. Проблема та перспективи банківського кредитування суб'єктів малого бізнесу є однією з популярних тем дослідження в Україні і завжди знаходять свій відгук в публікаціях вітчизняних науковців. У своїх дослідженнях перспективи банківського кредитування суб'єктів малого бізнесу розглядали такі вітчизняні вчені, як О. Л. Малахова, Л. Л. Калініченко, О. Г. Курган, Н. П. Мацелюх, О. М. Унінець. Однак, подальшого детального та систематизованого аналізу потребує вивчення міжнародного досвіду банківського кредитування суб'єктів малого та середнього бізнесу.

Мета дослідження. Проаналізувати міжнародний досвід в кредитуванні та розвитку малого та середнього бізнесу.

Виклад основного матеріалу. Всім відомо, що рівень життя в інших країнах світу набагато вище ніж в Україні. Одним з факторів успішного зростання економічного життя за кордоном є налагоджена праця банків з суб'єктами малого та середнього біз-